

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Soliditeten i forsikringsforetakene

per 31.12.2018

DATO:
12.03.2019

Innhold

1	Innledning	4
2	Markedsutvikling	4
3	Livsforsikring	5
4	Skadeforsikring	5
5	Solvens II – regelverket	6

1 Innledning

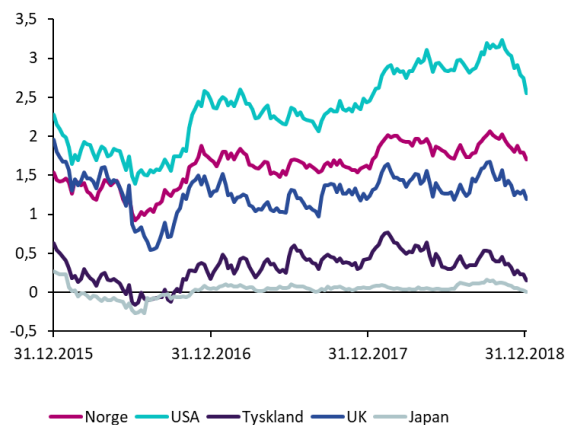
Rapporten gir en oversikt over den samlede soliditeten i livsforsikrings- og skadeforsikringsforetakene basert på Solvens II-kvartalsrapportering per 31. desember 2018. Forsikringsforetakene rapporterer kun detaljert informasjon om solvenskapitalkravet årlig. Fristen for Solvens II-årsrapportering for 2018 er 23. april 2019, og Finanstilsynet vil senere publisere en mer detaljert rapport om foretakenes solvenskapitalkrav og sammensetning av den ansvarlige kapitalen. Markedsutviklingen er omtalt i kapittel 2. Kapittel 3 og 4 gir en oversikt over henholdsvis livsforsikrings- og skadeforsikringsforetakenes samlede solvenskapitaldekning, minstekapitaldekning og ansvarlige kapital til å dekke henholdsvis solvenskapitalkravet (SCR) og minstekapitalkravet (MCR). Solvens II-regelverket er omtalt i kapittel 5.

2 Markedsutvikling

Den amerikanske sentralbankens rentehevinger og nedbygging av obligasjonsbeholdninger bidro sammen med høyere inflasjon og forventninger om ytterligere rentehevinger til at de lange rentene økte noe i USA i 2018. Tegn til oppbremsing i tysk økonomi og signaler fra den europeiske sentralbanken om at en heving av styringsrenten ligger et stykke fram i tid, bidro til nedgangen i de tyske lange statsrentene i 2018, se figur 2.1. De norske 10-årige statsrentene har i store trekk fulgt utviklingen i de amerikanske lange statsrentene gjennom 2018. Swap-renten, som legges til grunn som diskonteringsrente under Solvens II, har hatt en tilsvarende utvikling.

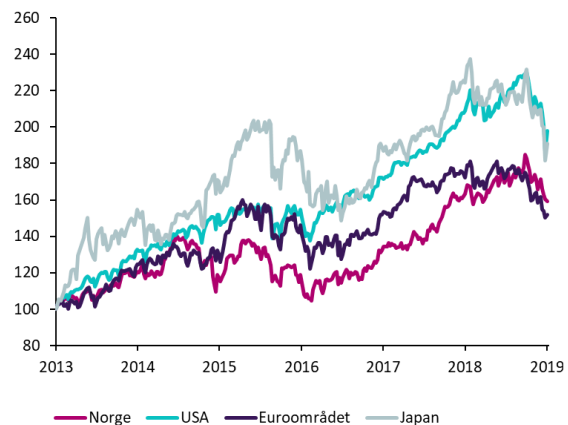
Det var nedgang i aksjemarkedene både internasjonalt og i Norge i 2018, se figur 2.2. Forventninger om renteøkninger fra den amerikanske sentralbanken, svake tall for den økonomiske utviklingen i Europa og opptrapping av handelskonflikten mellom USA og Kina utløste markedsuro i oktober. Mot slutten av året økte uroen som følge av større frykt for resesjon i USA. Aksjemarkedene falt markant i fjerde kvartal.

Figur 2.1. Renter, tiårige statsobligasjoner

Kilde: Thomson Reuters

Figur 2.2. Aksjekurser. Indeks*

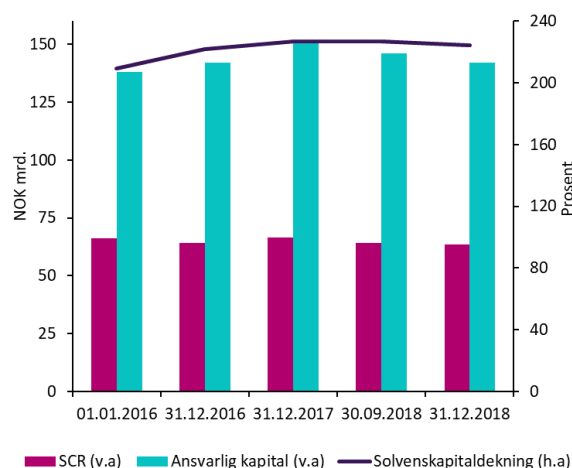

* MSCI Norway, MSCI USA, MSCI EMU, MSCI Japan
Kilde: Thomson Reuters.

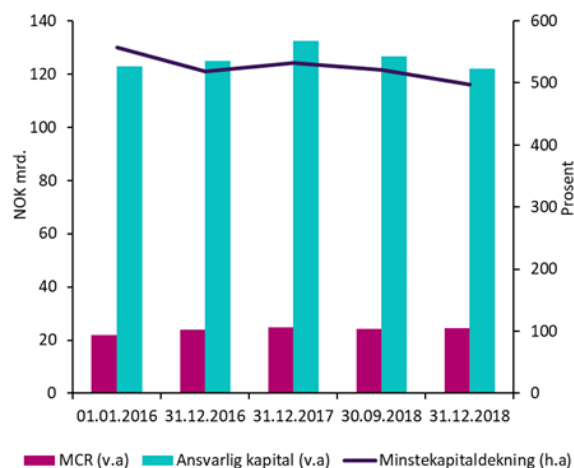
3 Livsforsikring

Solvenskapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 224 prosent per 31. desember 2018, se figur 3.1. Det er tre prosentpoeng lavere enn per 30. september 2018. Solvenskapitaldekningen for livsforsikringsforetakene uten bruk av overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger var 207 prosent per 31. desember 2018.¹ Minstekapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 497 prosent per 31. desember 2018, en nedgang på 24 prosentpoeng siden 30. september 2018, se figur 3.2.

Figur 3.1. Solvenskapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

Figur 3.2. Minstekapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

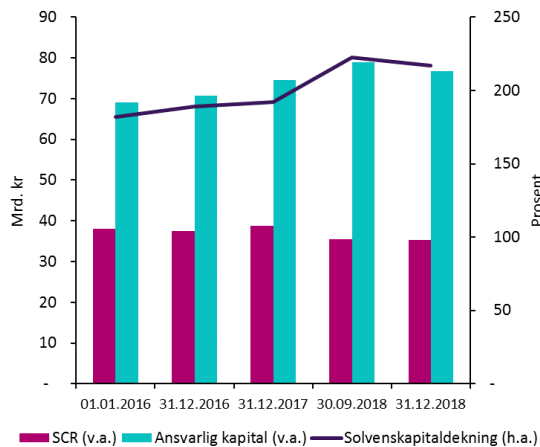
4 Skadeforsikring

For skadeforsikringsforetakene samlet var solvenskapitaldekningen 217 prosent per 31. desember 2018, noe som er fem prosentpoeng lavere enn per 30. september 2018.² For skadeforsikringsforetakene samlet var minstekapitaldekningen 558 prosent per 31. desember 2018, hvilket er 16 prosentpoeng lavere enn per 30. september 2018.

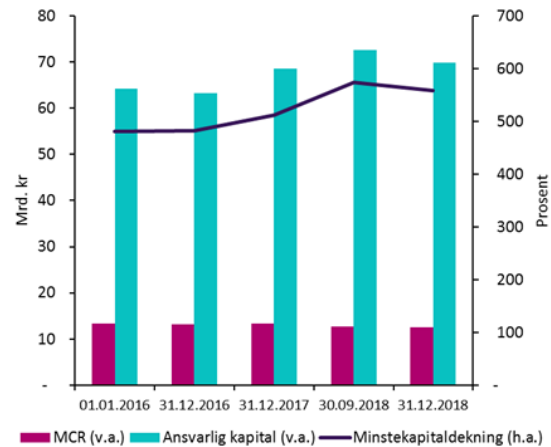
¹ Ved rapporteringen per 31. desember 2018 benyttet fire livsforsikringsforetak overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger.

² Assuranceforeningen Gard, Assuranceforeningen Skuld og Gard M&E Insurance (Europe) AS har avvikende regnskapsår og er ikke inkludert i utvalget.

Figur 4.1. Solvenskapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

Figur 4.2. Minstekapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

5 Solvens II – regelverket

Solvens II-regelverket stiller krav om at forsikringsforetakene til enhver tid må ha ansvarlig kapital som minst er tilstrekkelig til å dekke et solvenskapitalkrav (SCR) og et minstekapitalkrav (MCR). Et foretak er i brudd med kapitalkravene dersom den ansvarlige kapitalen er lavere enn enten solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet (eller begge), dvs. dersom solvenskapitaldekningen eller minstekapitaldekningen er under 100 prosent.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene til forsikringsforetaket og er utformet for å sikre at forsikringsforetaket har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av foretakets ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til forsikringsforetakets samlede virksomhet tas i betraktning. Det skal beregnes slik at sannsynligheten er 99,5 prosent for at samlet tap, herunder forsikringsmessig og finansielt tap, over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet.

Solvenskapitalkravet beregnes i risikomoduler og undermoduler, hvor resultatene aggregeres opp til et samlet krav ved bruk av korrelasjonsmatriser, som reflekterer antatt samvariasjon mellom de ulike risikoene i stressede situasjoner. Risikoene som hensyntas er markedsrisiko, livsforsikringsrisiko, skadeforsikringsrisiko, helseforsikringsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko. Det foretas en justering for den tapsabsorberende evnen til forsikringstekniske avsetninger. Dette reflekterer at en del av tapene som oppstår vil belastes kunden i form av lavere fremtidig bonus (f.eks. tap av tilleggsavsetninger), og dermed ikke direkte påvirker livsforsikringsforetakets kapital. Det foretas også en justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt. Dette reflekterer at en del av tapene som oppstår vil kompenseres gjennom lavere utsatt skatteforpliktelse eller høyere utsatt skattefordel.

Minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet beregnes ved hjelp av en metode som er vesentlig mindre risikosensitiv enn beregning av solvenskapitalkravet og det skal beregnes slik at sannsynligheten er 85 prosent for at samlet tap over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet. Det er fastsatt en nedre og en øvre grense for minstekapitalkravet, slik at minstekapitalkravet ikke kan utgjøre mindre

enn 25 prosent av solvenskapitalkravet eller mer enn 45 prosent av solvenskapitalkravet. I tillegg er det fastsatt et nominelt minstekrav som foretaket er pålagt å oppfylle. Dette innebærer at minstekapitalkravet kan bli større enn solvenskapitalkravet for enkelte (mindre) foretak.

Ansvarlig kapital

Den ansvarlige kapitalen består av basiskapital og supplerende kapital. Basiskapitalen består av differansen mellom verdien av eiendelene og verdien av forpliktelser og eventuell ansvarlig lånekapital. Supplerende kapital er kapital som kan kalles inn for å dekke tap. Dette kan blant annet være innkalt, men ikke innbetalt kapital, garantier eller lignende. Supplerende kapital kan bare medregnes i den ansvarlige kapitalen når tilsynsmyndighetene har gitt eksplisitt godkjenning til dette.

Den ansvarlige kapitalen deles inn i tre kapitalgrupper. Kapitalgruppe 1 er kapital av beste kvalitet og kan dekke ethvert tap til enhver tid. Dette omfatter aksjekapital, overkurs, medlemsinnskudd for gjensidige foretak og en avstemmingsreserve. Avstemmingsreserven beregnes med utgangspunkt i differansen mellom eiendeler og forpliktelser på Solvens II-balansen der man gjør fradrag for kapitalelementer som allerede er medregnet som ansvarlig kapital for å unngå dobbelttelling. Avstemmingsreserven består av annen innskutt egenkapital og annen opptjent egenkapital i regnskapet med tillegg av forskjeller i verdivurderingen av eiendeler og forpliktelser mellom Solvens II-balansen og regnskapsbalansen. Utover disse kapitalpostene er det enkelte kapitalposter som kan medregnes som kapitalgruppe 1, men med begrensninger. Dette gjelder ansvarlige lån som er omfattet av overgangsregelen og fondsobligasjonslån. Kapitalgruppe 2 er kapital av svakere kvalitet og inkluderer bl.a. ansvarlige lån som tilfredsstiller nærmere angitte kriterier (herunder løpetid på minimum 10 år), risikoutjevningfondet til livsforsikringsforetakene, naturskadekapital for skadeforsikringsforetak samt supplerende kapital. Dette er kapital som ikke nødvendigvis dekker ethvert tap (risikoutjevningfondet og naturskadekapital), den kan være tidsbegrenset (ansvarlige lån) og supplerende kapital må kalles inn for å dekke tap. Kapital i kapitalgruppe 3 er av svakest kvalitet og inkluderer blant annet utsatt skattefordel.

Det er krav til sammensetningen av den ansvarlige kapitalen som kan dekke henholdsvis solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet. Minst 50 prosent av solvenskapitalkravet skal dekkes av kapital i kapitalgruppe 1. Det er også et krav om at kapitalposter i kapitalgruppe 3 maksimalt kan utgjøre 15 prosent av solvenskapitalkravet. Minstekapitalkravet kan kun dekkes av kapital i kapitalgruppe 1 og 2. Kapital i kapitalgruppe 1 må utgjøre minst 80 prosent av minstekapitalkravet. I tillegg kan fondsobligasjonskapital og ansvarlige lån som omfattes av overgangsbestemmelsen utgjøre inntil 20 prosent av kapitalen i kapitalgruppe 1. Dette gjelder ved beregningen av både solvenskapital- og minstekapitaldekningen.

Overgangsregler

Gjennom Omnibus II-direktivet er det åpnet for flere permanente tiltak og overgangsordninger som særlig er rettet mot livsforsikringsforetak med langsiktige garantier. Av størst betydning for norske livsforsikringsforetak er overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger. Regelen gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet etter Solvens II-regelverket og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket som var gjeldende frem til utgangen av 2015 (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til Solvens II fases inn lineært over en periode på 16 år, der den fulle differansen ble tatt til fradrag i 2016. Overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger kan ha særlig stor betydning for foretak med en høy andel fripoliser, da disse vil få vesentlig høyere verdi på forsikringsforpliktelsene under Solvens II enn under Solvens I. Med et fallende rentenivå vil denne differansen øke i verdi og tilsvarende reduseres ved et økende rentenivå.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]